

National Academy of Sciences of Azerbaijan
Institute of Philosophy (Azerbaijan)
SHEE «Uzhhorod National University» (Ukraine)
Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Ukraine)
Національна академія наук Азербайджану
Інститут філософії (Азербайджан)
ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Україна)
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна)

**FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCHES:
CONTEMPORARY SCIENTIFICAL AND PRACTICAL
SOLUTIONS AND APPROACHES**

**A collection of materials of the III International scientific-practical
conference**

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ:
СУЧАСНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ ТА ПІДХОДИ**
Збірник матеріалів III-ї Міжнародної
науково-практичної конференції

**Baku – Uzhhorod – Drohobych
Pósvit, 2017
Баку – Ужгород – Дрогобич
Пóсвіт, 2017**

*Recommended by the Academic Council of the
Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Azerbaijan
(the Protocol № 24 dd. October, 23rd, 2017)*

UDC 001.89(477+479.24)(08):005.745
F 94

**Fundamental And Applied Researches: Contemporary Scientific and practical
Solutions and Approaches: A Collection of Materials of the III International Scientific-
Practical Conference** / [Editors-compilers: A. Dushniy, M. Makhmudov, V. Ilnytskyi,
I. Zymomria]. – Baku – Uzhhorod – Drohobych: Posvit, 2017. – 424 s.

ISBN 001.89(477+479.24)(08):005.745

In the collection the articles of the participants of the III International Scientific-practical conference «Fundamental And Applied Researches: Contemporary Scientific-Practical Solutions and Approaches» are published. In the materials of the collection questions of philosophy, pedagogy, psychology, sociology, history, culturology, art studies, philology, literary criticism, physical training and rehabilitation, biology, ecology, environmental protection, tourism study, local lore studies, political science, juridical, economic and natural sciences are elucidated.

The edition is addressed to scholars, lecturers and students of higher educational institutions.

The editorial board:

Dushniy A. I., Ph.D. in Education, Associate Professor, Correspondent Member of the International Academy of Sciences of Pedagogical Education (Ukraine);

Zhyhailo O. O., Ph.D. in Psychology, Senior Lecturer (Ukraine);

Zymomria I. M., Doctor of Philology, Professor (Ukraine);

Ilnytskyi V. I., Doctor of History, Professor (Ukraine);

Hrybok N. M., Ph.D. in Pedagogy, Senior Lecturer (Ukraine);

Mamedzade I., Doctor of Philosophy, Professor of Institute of Philosophy of the NAS (Azerbaijan);

Makhmudov M., Doctor of Philosophy, Leading Researcher of Institute of Philosophy of the NAS (Azerbaijan);

Medvedyk Yu. Ye., Doctor of Art Studies, Professor (Ukraine);

Mustafayev A., Doctor of Philosophy, Professor of Institute of Philosophy of the NAS (Azerbaijan);

Pahuta M. V., Ph.D. in Pedagogy, Senior Lecturer (Ukraine);

Tagiyev A., Leading Researcher of Institute of Philosophy of NAS (Azerbaijan).

Reviewers:

Borysov V. V., Doctor of Pedagogical sciences, Professor, Donbass Institute of Engineering and Management PWNZ «Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University» (Ukraine);

Buniytzade T., Academician, Full Member of the National Academy of Sciences of Azerbaijan

© National Academy of Sciences of Azerbaijan, 2017

© SHEE «Uzhhorod National University»

© Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, 2017

© Dushniy A., Makhmudov M., Ilnytskyi V., Zymomria I., 2017

© Posvit, 2017

ISBN 978-617-7401-47-5

УДК 001.89(477+479.24)(08):005.745
Ф 94

Ф 94 **Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи: збірник матеріалів III-й Міжнародній науково-практичній конференції** / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Баку – Ужгород – Дрогобич : Посвіт, 2017. – 424 с.

ISBN 001.89(477+479.24)(08):005.745

У збірнику опубліковані статті учасників III-ї міжнародної науково-практичної конференції «Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи». В матеріалах розкриваються питання філософії, педагогіки, психології, соціології, історії, культурології, мистецтвознавства, мовознавства і літературознавства, фізичного виховання та реабілітації, біології, екології та охорони навколишнього середовища, туристознавства, краєзнавства, політології, юридичних, економічних й природничих науки.

Видання адресоване науковцям, викладачам і студентам вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія:

Душний А.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти (Україна);

Жигайло О.О. – кандидат психологічних наук, доцент (Україна);

Зимомря І.М. – доктор філологічних наук, професор (Україна);

Ільницький В.І. – доктор історичних наук, професор (Україна);

Грибок Н.М. – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Мамедзаде І. – доктор філософських наук, професор ІФ НАН (Азербайджан);

Махмудов М. – доктор філософії, провідний науковий співробітник ІФ НАН (Азербайджан);

Медведик Ю.Є. – доктор мистецтвознавства, професор (Україна);

Мустафаєв А. – доктор філософських наук, професор ІФ НАН (Азербайджан);

Пагута М.В. – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Татієв А. – головний науковий співробітник ІФ НАН (Азербайджан).

Рецензенти:

Борисов В. В. – доктор педагогічних наук, професор, Донбаський інститут техніки та менеджменту ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (Україна);

Буніятзаде Т. – академік, дійсний член Національної академії наук Азербайджану

© Національна Академія Наук Азербайджану, 2017

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2017

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2017

© Душний А., Махмудов М., Ільницький В., Зимомря І., 2017

© Посвіт, 2017

ISBN 978-617-7401-47-5

обов'язками, здійснюють технологічний процес приготування страв та кулінарних виробів. Дуальність навчання допомагає майбутнім кухарям значно прискорити набуття фахової компетентності, а також сформувати такі особистісні якості, як уміння працювати в команді, навички оптимального вибору рішення виробничої ситуації, відповідальність за доручену ділянку діяльності. Потенційний роботодавець, що формує власне уявлення про майбутнього кухаря, має можливість вплинути на процес навчання, доповнюючи його зміст низкою специфічних завдань для певного виробництва. Водночас ПТНЗ отримує доступ до оперативної інформації про поточний стан виробничих процесів галузі ресторанного господарства і можливість внести доповнення в навчальні програми окремих предметів.

Розглянуті принципи в процесі навчання взаємодіють один з одним і функціонують як цілісна система, тому будь-який із принципів набуває свого значення лише у зв'язку з іншими, вони проявляються одночасно на кожному етапі навчального процесу, доповнюють і підсилюють один одного. Тільки сукупна дія принципів навчання забезпечує оптимальне визначення його завдань, відбір змісту, форм, методів та засобів навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу.

На основі розглянутих принципів, у яких розкриваються теоретичні підходи до побудови навчального процесу та управління ним, відбувається формування змісту професійного навчання майбутніх кухарів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Батышев С. Я. Профессиональная педагогика: учебник [для студен., обучающ. по пед. спец. и направл.] / Батышев С. Я. – М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 1997. – 512 с.
2. Каньковський І. Є. Система професійної підготовки інженерів-педагогів автотранспортного профілю: [монографія] / [за ред. Н.Г. Ничкало]. – Хмельницький: ФОП Цюпак А. А., 2014. – 562 с.
3. Махмутов М. И., Шакирзянов А.З. Учебный процесс с использованием межпредметных связей в средних ПТУ: метод. пособие[для препод. средних ПТУ]. – М.: Высшая школа, 1985. – 207 с.
4. Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 р. № 1135 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
5. Український педагогічний словник / [авт.-уклад. Гончаренко С. У.]. – К.: Либідь, 1997. – 374 с.
6. Ягулов В. В. Педагогіка: навч. посіб. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.

Раїса ДРУЖЕНЕНКО
(Київ, Україна)

ПРОБЛЕМА ЗНАННЯ ЯК СИСТЕМИ У НАУКОВИХ ВЧЕННЯХ І.КАНТА: НА ПЕРЕТИНІ МЕТОДИКИ І ФІЛОСОФІЇ

Актуалізований у сучасній освітній галузі компетентнісний підхід зумовлює переорієнтацію навчально-виховної діяльності на формування комплексу ключових та предметних компетентностей, що найперше забезпечить програму формування самодостатньої особистості, що матиме вияв у її комунікативній і стратегічній здатності, у рівні конкурентоспроможності, в адаптивності до умов середовища, в успішній самопрезентації та самореалізації.

Щоб грамотно діяти у конкретній ситуації, слід знати, як діяти, тобто мати певний об'єм знань й елементарний досвід. Тому в системі формування і розвитку компетентностей відводимо належне знаньєвому компоненту, який є основою практичних умінь і навичок.

У парадигмі методичного осмислення проблеми знань як системи пропонуємо використовувати здобутки філософської наукової галузі, оскільки вони дають можливість виробити засадничі поняттєві позиції досліджуваного об'єкту, що стають платформою для формування спеціальних (методичних) висновків. У цьому аспекті вагомими є твердження П.Анохіна: «...Дослідник повинен мати перш за все конкретну концепцію системи, котра має задовольняти основні потреби самого поняття системи, і лише потім формулювати той пункт системи, який підлягає конкретному дослідженню [1, 53].

На наш погляд, оригінальною за своєю суттю є концепція про систему знань І.Канта, який, за словами дослідників його творчого доробку, сотворив «коперніканський переворот» у теорії пізнання, довів першочергове значення суб'єкту в напрямі отримання знань. Його розуміння природи знання як такого – це поєднання, з одного боку, чуттєвого досвіду, а з іншого – розумової діяльності: «Знання починає з чуттів, переходить потім до розсудку і закінчується в розумі, вище якого немає в нас для оброблення матеріалу споглядання і для підведення його під вищу єдність мислення» [3, 218]. У парадигмі осмислення змісту поняття системи знань дослідник прагне дати відповіді на запитання, що є система знань, для чого вона потрібна, чого слід очікувати та що є людина у цій системі.

За його словами, знання є результатом пізнавальних здібностей людини; існують і чуттєві, і раціональні форми пізнання. Останнім він усе ж надає перевагу, керуючись тим принципом, що досвід справді є першим кроком до пізнання будь-якого предмету, проте він не дає цілісного і системного знання, бо залежить від ситуації та обставин; цілісність і організованість знань залежить від мислення, розумової активності; без розуму об'єктивний світ не існує для нас як система.

Виходячи з цього, знання розцінюються філософом не як «мертвий зліпок» речей та їхніх відношень, а як деяка конструкція, що складається із чуттєвого сприйняття та логічних категорій, тобто поєднання уявлень і понять у свідомості та через свідомість. Складовими системи знань І.Кант називає апіорні знання, тобто первинні, які передують досвіду, та апостеріорні знання, які отримує людина у процесі досвіду. У свою чергу поєднання уявлень і понять у свідомості людини є судженнями (аналітичними та синтетичними). Суть первинних (апіорних) знань – аналітичні судження, що не дають нових знань, результатом синтетичних суджень завжди є нові знання.

Зміст поняття системи знань у концепції І. Канта осмислюється також через категорію повноти. Повнота пізнання, у першу чергу, залежить від урахування знань із чистих понять, тобто таких, що не отримані на основі емпіричного. Саме чисті поняття, на відміну від досвідних (емпіричних), можуть впливати на розширення й примноження самих знань [3, 10].

Для І. Канта необхідним в обґрунтуванні системи знань є поняття архітектоніки, тобто її побудови, структури, бо «тільки завдяки цьому побутове знання із простого агрегату перетворюється на систему» [3, 486], «саме від структури системи головним чином залежить судження про її єдність і ґрунтовність» [3, 10]. Називаючи архітектоніку обов'язковим атрибутом системи, дослідник зауважує: «Під системою ж я розумію єдність різноманітних знань, об'єднаних ідеєю. А ідея є поняття розуму про форму деякого цілого, оскільки визначається об'єм різноманітного і положення частин відносно одна одної» [3, 488.]. Архітектоніка системи може бути представлена у вигляді схеми, яка має чіткі межі і поділ на частини. Необхідним компонентом побудови системи знань науковець вважає метод, тобто такий «шлях дії за принципами розуму, завдяки якому єдине і може багатозначне у пізнанні стати системою» [2, 487].

Крім цілісності і структурованості, автор концепції чистого розуму називає ще й такі ознаки системи знань, як індивідуальність (різні системи відрізняються одна від одної), членованість (авт. *articulatio*), внутрішнє зростання (авт. рег *intussusceptionem*), цілеспрямованість (система знань має конкретну мету), суб'єктивність (отримання системи знань йде у напрямку від суб'єкту до об'єкту і завершується розумінням того, як реалізувати системні знання на практиці).

Однією з концептуальних ідей І. Канта є співвідношення системи знань, отриманих у результаті пізнавальної діяльності, та цілей людського розуму. У контексті відповіді на запитання, для чого потрібні знання і з якою метою їх можна використати, науковець розробляє теорію практичного розуму [2]. Відповідно теоретичні знання не можуть існувати як «річ у собі», вони мають служити реалізації практичної мети, що досягається практичними діями, вчинками, поведінкою. Необхідність диференціації практичного розуму як джерела отримання більш повної системи знань дослідник пояснює тим, що самі теоретичні знання не мають для істинного повного пізнання надійної опори, вони лише дають можливість зрозуміти проблему, призводять тільки до гіпотез; практичні знання ж розширюють межі вивчаної проблеми, набувають надійності та об'єктивної реальності, призводять до постулатів. За твердженням науковця, чистий (спекулятивний) розум і чистий практичний розум обов'язково мають поєднуватися для отримання достовірних системних знань, «ця потреба не є якоюсь гіпотетичною потребою...; це законна потреба припустити щось, без чого не може мати місце і те, що ми неухильно повинні враховувати для цілей нашої поведінки» [2, 315]. Можемо констатувати ще одну ознаку системи знань – орієнтир на практичне застосування.

На наш погляд, вчення І. Канта є вагомим внеском у розвиток не лише філософської, а й методичної наукової думки, оскільки система знань є результатом спроектованої навчальної діяльності. Концептуальні позиції філософа про природу системного явища, його ознаки та властивості, про зміст, структуру знань як системи, про неодмінну умову практичного застосування системи знань можуть прислужитися у розробленні моделі методичної системи навчання (принципів, методів, прийомів, засобів, форм), спрямованої на досягнення конкретної мети.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анохин П. К. Избранные труды. Философские аспекты теории функциональной системы. – М.: Наука. 1978. – 400 с.
2. Кант И. Критика практичного розуму. Соч в 6 т.: Т. 4. – М.: Мысль. – 544 с.
3. Кант И. Критика чистого розуму. Соч в 6 т.: Т. 3. – М.: Мысль, 1964. – 783 с.

ДУ ЦІНЮЮ
(Харків, Україна)

ПРО СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»

В умовах інтенсивного розвитку ринкової економіки, поглиблення глобалізаційних процесів у різних країнах значно зростає інтерес молоді до підприємницької діяльності, яка може забезпечити не тільки успішну самореалізацію людей в обраній професійній галузі, але й гідний рівень життя членам їхніх родин. Як з'ясовано, успішність здійснення фахівцями підприємницької діяльності значною мірою залежить від рівня сформованості їхньої

Мустафаев А., Махмудов М. Азербайджанская современная музыка в контексте развития социально-мультикультуральных ценностей.....	119
Паламарчук В. Творчість видатного українського гітариста Марка Соколовського у контексті наукових зацікавлень сучасного італійського дослідника Марко Баззотті (джерелознавчо-культурологічні аспекти)	121
Смакова З., Гайсин А. Влияние фольклора на баянное творчество казахских композиторов.....	123
Соловей Л. Євген Козак – видатний композитор, диригент, педагог, громадський діяч.....	125
Стефіна Н. До проблеми становлення творчої особистості молодшого школяра в контексті особистісно-орієнтованого навчання музики на уроках музичного мистецтва	127
Удич О. Особливості формування художньо-ціннісних орієнтацій майбутніх учителів музики засобами народно-пісенного музикування	130
Ярко М. Методологема сучасного українського музикознавства як наукові системи: постмодерний дискурс методологування	133

ПЕДАГОГІКА

Martinez E. The teacher's role in the educational process and stress factors in high school teachers	136
Strenacikova M. (Jr.) Slovak teacher in the context of social changes.....	138
Антоненко О. Використання інноваційних технологій на уроках фізики в загальносвітній школі	141
Білецька Л., Лисович О. Робота над геометричним матеріалом у системі розвивального навчання у початковій школі	142
Білецька Л., Чмир Г. Використання інтерактивних методів навчання у початковій школі.....	144
Бойко Г. Навчально-стратегічна компетентність як компонент змісту формування у майбутніх фахівців з харчових технологій компетентності в англomовному монологічному мовленні.....	146
Брескіна Л., Мартинов Б., Шувалова О. Організація взаємодії з базою даних засобами класу рdо у мові програмування рhр в методичній системі навчання інтернет-програмування для майбутніх викладачів інформатики.....	148
Галів М. Аксиологічні підстави історико-педагогічних праць Миколи Маккавейського (кінець ХІХ–ХХ ст.).....	151
Гвоздецька Ю. Структура професійної компетентності викладача з основ технологій харчових виробництв.....	153
Горохова Г. Особливості самореалізації майбутніх інженерів в процесі виробничих практик.....	155
Гуртова Т., Цювх Л., Безгребельна О. Формування культури здоров'я студентської молоді ...	157
Давидова Ж. Основні підходи до визначення поняття «інформаційна компетентність» як наукової категорії	158
Даниляк О. Використання електронних освітніх ресурсів для організації навчально-виховного процесу в початкових класах	160
Даннік Л. Реалізація ідей інтерактивного навчання при підготовці майбутніх фахівців технологічної освіти	162
Дімоглова О. Інноваційні освітні технології у вивченні іноземної мови студентів вищих морських навчальних закладів, як новий стиль життя	163
Добрідень А. Творчість як складова педагогічної майстерності вчителя.....	165
Дрозіч І. Принципи навчання майбутніх кухарів у професійно-технічних навчальних закладах	166
Дружененко Р. Проблема знання як системи у наукових вченнях І. Канта: на перетині методики і філософії	169